

Hvordan påvirker endret klima landbruget på Sør-Helgeland

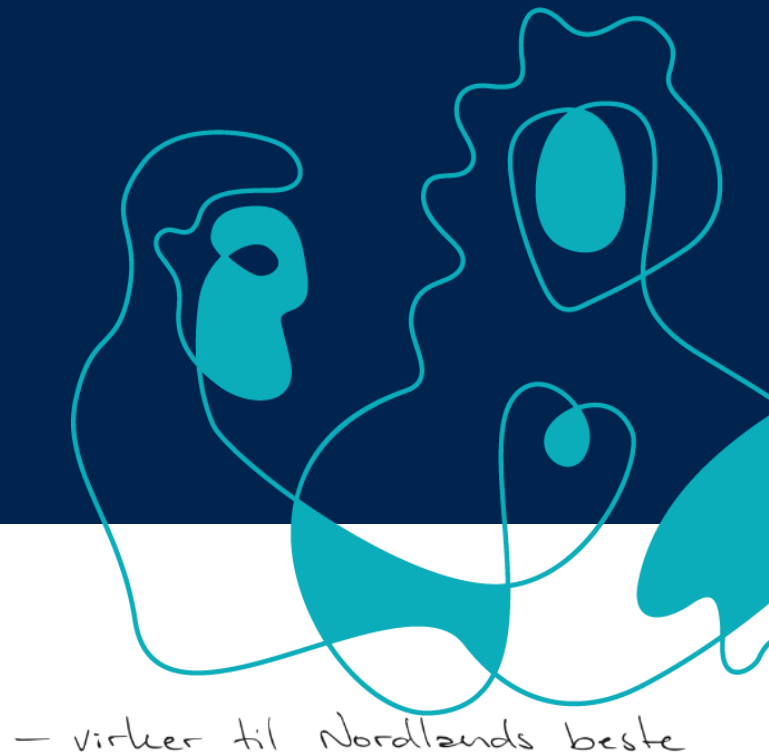
Fylkesberedskapssjef Asgeir Jordbru

Landbrukssamling Sømna 29/3-2022

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

Flom og tørke

- Flom høsten 2020
- Tørke vinteren 2021

1200 personer isolert: – Plutselig hørte vi et dunk, så kollapset brua og forsvant

Uværet «Sally» herjer på Helgeland. Ranaelva har gått over sine bredder, og i Rana er 1.200 personer isolert. Politiet vurderer evakuering av noen områder.

Brua til Grønfjelldalen har fått kjenne på de sterke kreftene som er i sving. Grønfjelldalen er et dalføre i Rana kommune.

Susanne Skjåstad Lysvold
gouvernør
Journalist

Oliver Renning
governør
Journalist

Publisert 21. sep. 2020 kl. 17:01
Oppdatert 21. sep. 2020 kl. 20:20

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

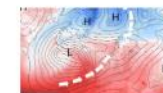

Mandag kveld har brannvesenet har evakuert noen boliger, og politiet er nå på stedet for å vurdere om det er behov for ytterligere evakuering, opplyser stabssjef Bent Are Eilertsen i Nordland politidistrikt.

Også ved Skonsenghamn i kommunen vurderer politiet evakuering, og ved Saga i Mo i Rana sentrum har et ras latt med seg jordmasser over veien. Det er hus i området, men beboerne her har evakuert seg selv.

Også ved Nervoll i Vefsn kommune er det stengte veier og evakuering blir vurdert.

Fra Storforshoi og nordover er tre basestasjoner ute av drift og drives nå ved aggregat. Dette vil etter hvert føre til at strøm og mobilnett faller fra, opplyser politiet, som ber folk ta forholdsregler.

Tropiske luftmasser gir mildvær i nord og sommer i øst: – Kan bli 15–16 grader

Kilde: NRK

- <https://www.nrk.no/nordland/brua-til-gronfjelldalen-i-rana-er-tatt-av-flom-1.15169583>
- <https://www.nrk.no/nordland/lite-nedbor-og-kulde-skaper-vannkrise-i-nordland-og-troms-og-finnmark-1.15364789>

Nordland Siste om koronavirus i Nordland Snakk med oss Fordypning TV Radio

Vannkrise i nord: – En uholdbar situasjon

Totalt 24 kommuner i Nord-Norge har større eller mindre utfordringer knyttet til vann. Krisen fører blant annet til problemer med vann til brannslukking, og situasjonen følges tett.

Hamarøy kommune sliter med vannforsyningen. Her pumpes det vann fra Jensvatnet over i tanker som fraktes til drukkervannskilden i Ulvsvåg.

FOTO: LARS BJØRN MARTINSEN / NRK

Sigrd Synnøve Øberg
Journalist

Monica White Martinsen
Journalist

Frida Brembo
Journalist

Publisert 8. feb. kl. 22:25
Oppdatert 9. feb. kl. 08:28

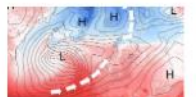

Uvanlig tørt vær og lave temperaturer har ført til at stadig flere kommuner sliter med vanntilførselen.

Kommuner i Nord-Norge har i flere uker jobbet hardt for å få vannet tilbake.

Selv om de fleste kommunene har fått midlertidig kontroll på situasjonen, er problemet langt fra over.

– Det er en skjor situasjon, sier beredskapssjef Asgeir Jordbru i Nordland.

— virker til Nordlands beste

Noe nytt?

Bekjendtgjørelse.

Badning og Fiskeri i Byens Vanddamme er forbudt, og vil Overtrædelse af dette Forbud blive paataalt.

I Forbindelse hermed opfordres Byens Indvaanere, paagrund af den langvarige **Tørke**, om at paase at Vandstænderne holdes lukkede, og at Forbruget af Vand indskrænkes mest muligt.

Bodø Politimester & Magistratsembede 13 Juni 1894.

J. Randers,

Bodø Tidende 19. juni 1894

— virker til Nordlands beste

RANA

Den voldsomme nedbøren årsak til kolossal flom i elvene.

Dunderlandselva steg 4 m. på ei natt og tok 4 bruer!

STORFLOM OGSÅ I SALTEN

Den voldsomme nedbøren vi hadde natt til fredag forårsaket en **flom** i Dunderlandselva som er noe utenom det vanlige.

Regnet fikk snøen til å tine i fjellene, og vannstanden i elva steg faretruende hurtig. I løpet av natta hadde den krøpet opp til 4 meter over det normale, og elva gikk da også sjølsagt over sine bredder. Flere steder ble riksvegen satt under vatn slik at all trafikk ble stanset, og aker og eng ble oversvømmet.

— Ikke mindre enn fire bruer ble revet vekk av flommen. Ei bru på Storlien ved Røssvoll, ei på Dunderland, ei ved Raufjell og ei i Almli.

Rana Blad har hatt en samtale med folk som sier at dette er den største flommen som har vært siden 1930.

Også i Salten-distriktet har regnet skapt **flom**. I Beiarelva gikk flommen litt tilbake fredag men regnet fortsatte, og lørdag steg vannstanden voldsomt. Alle sideelever fra fjellene vokste kraftig, og fredag gikk et moreneras ved Laukslett. Fortsetter regnet må en rekne med flere slike ras. Trafikken langs riksvegen til Tvervik er helt stoppet.

Rana Blad
17.okt. 1949

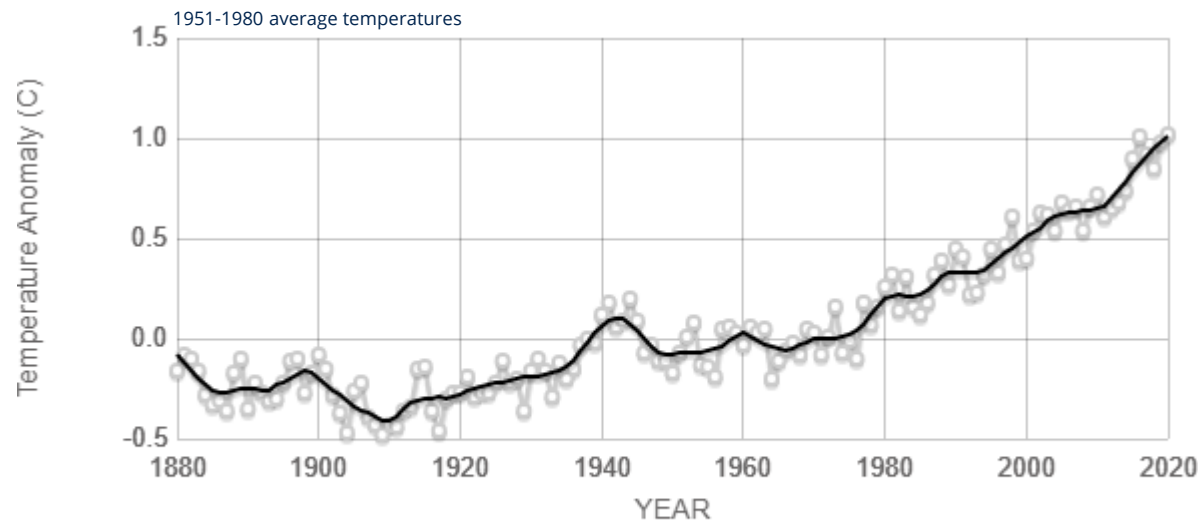
Kilde: Nasjonalbiblioteket

<https://www.nb.no/items/7be3aed378b55fd0ce14cc8dde3f91a2?page=1&searchText=flom>

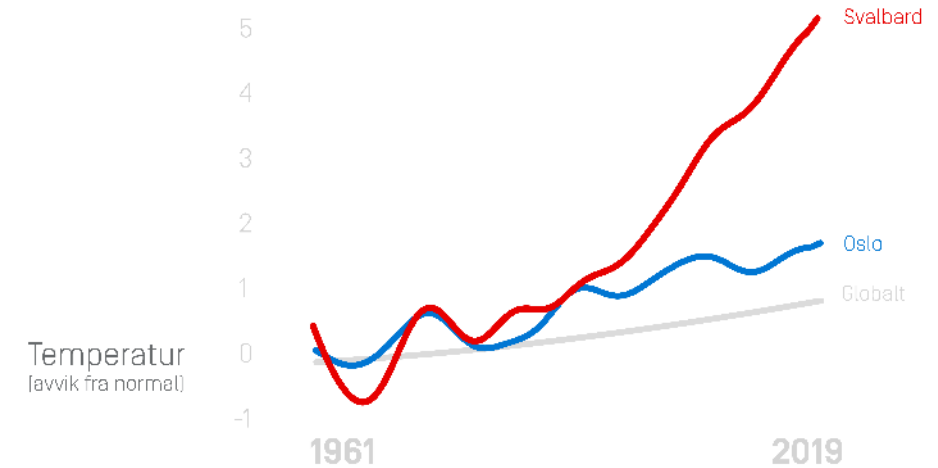
<https://www.nb.no/items/480cd8830e25005b96ebb5e665a28c98?page=1&searchText=t%C3%B8rke>

Global oppvarming vs regional oppvarming

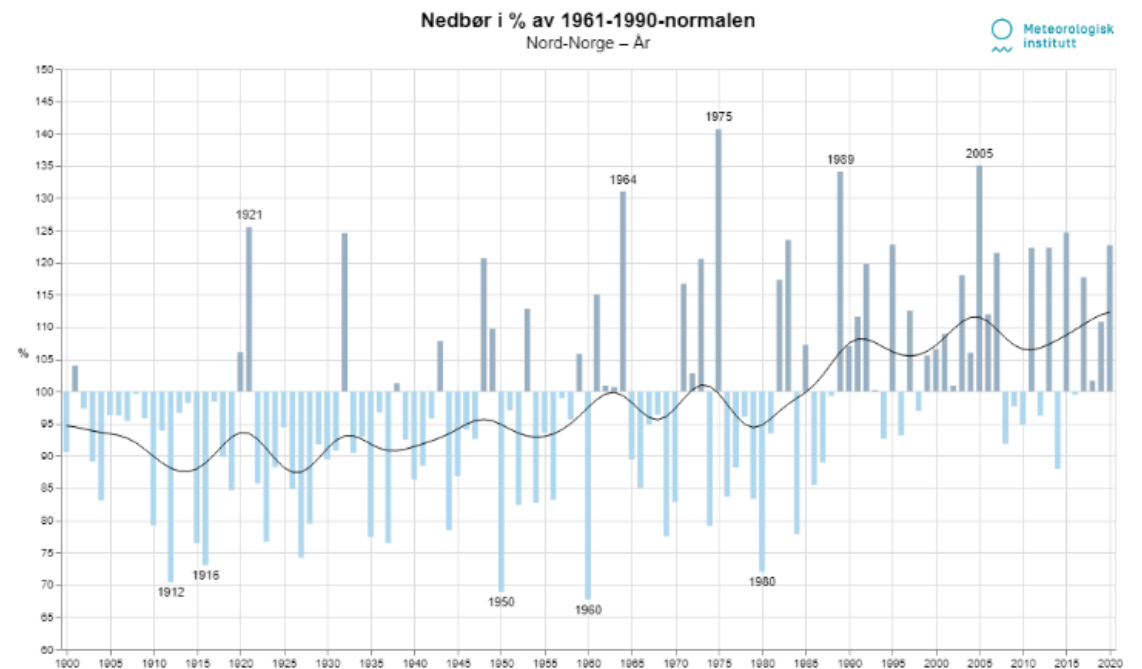
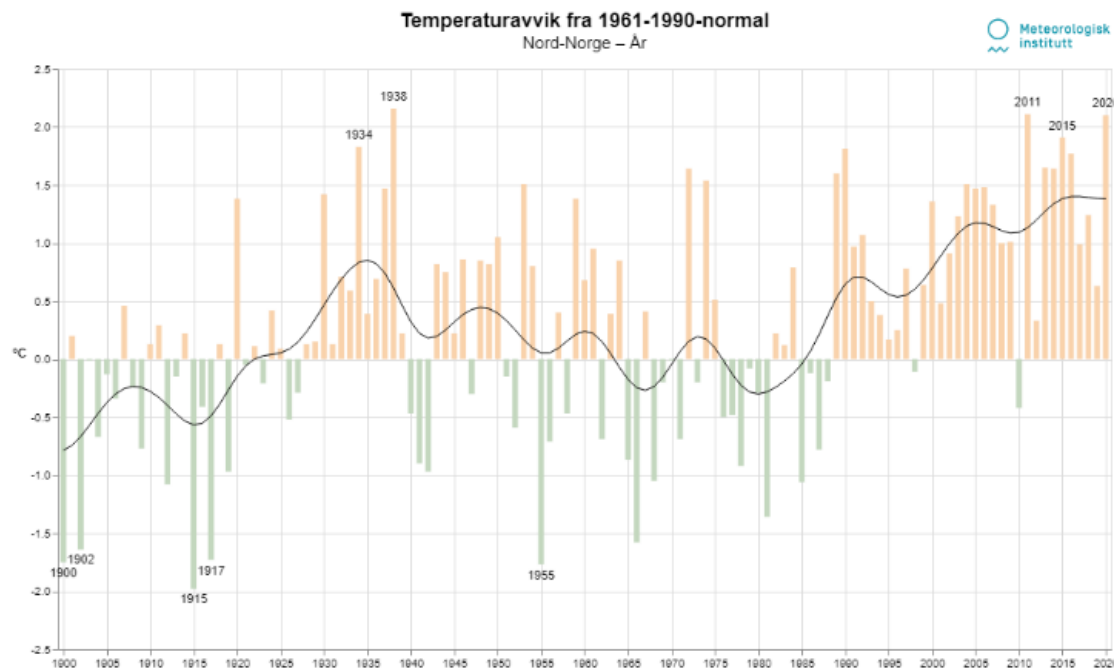
Source: climate.nasa.gov

— virker til Nordlands beste

Hvilket vær har vi hatt i Nordland?

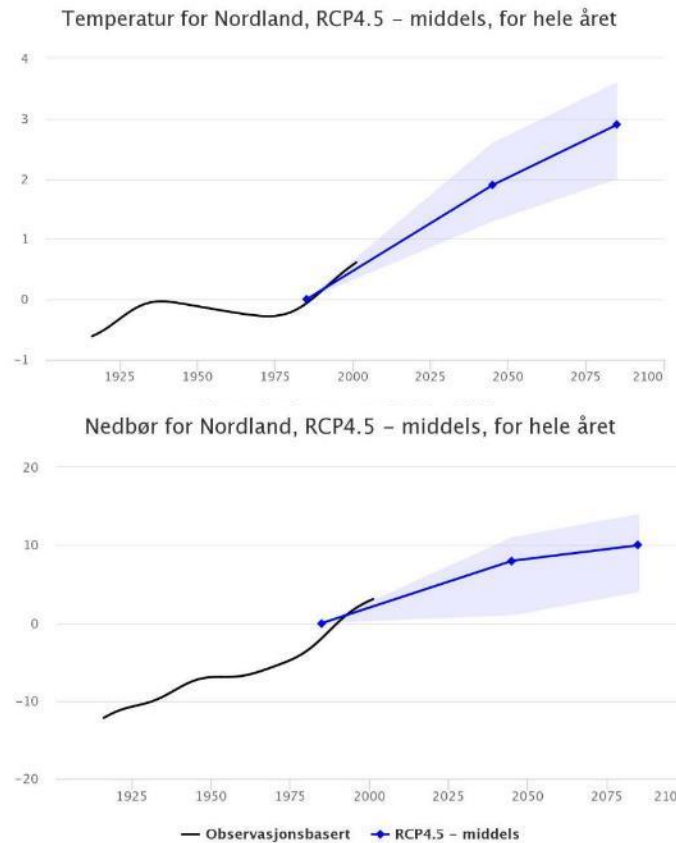
Temperatur- og nedbørsavik for Nord-Norge, kilde:
<https://www.met.no/vaer-og-klima/klima-siste-150-ar/regionale-kurver/nord-norge-siden-1900>

— virker til Nordlands beste

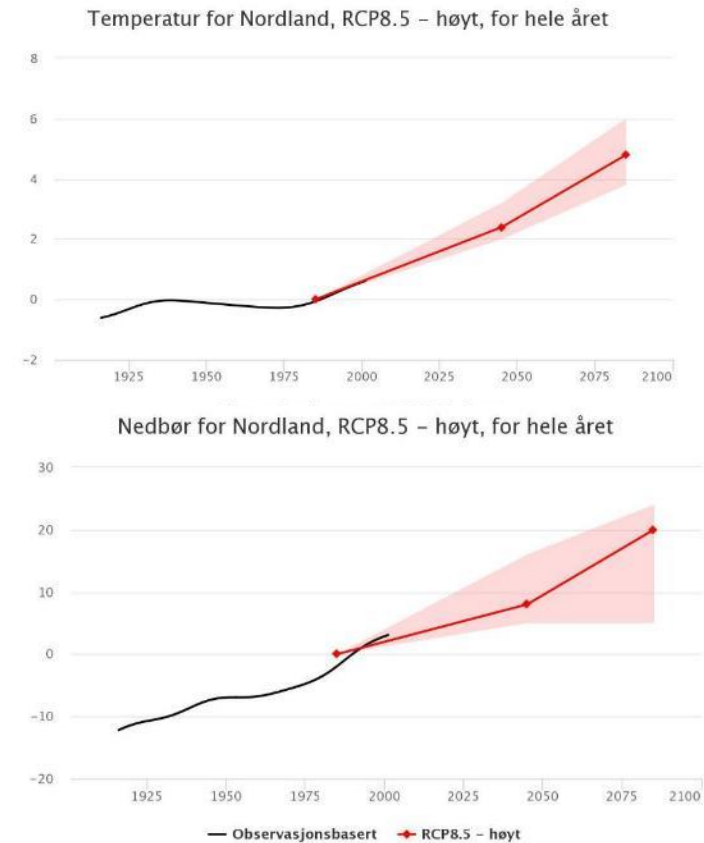

Hvordan blir fremtiden?

Middels utslipp

Høye utslipp

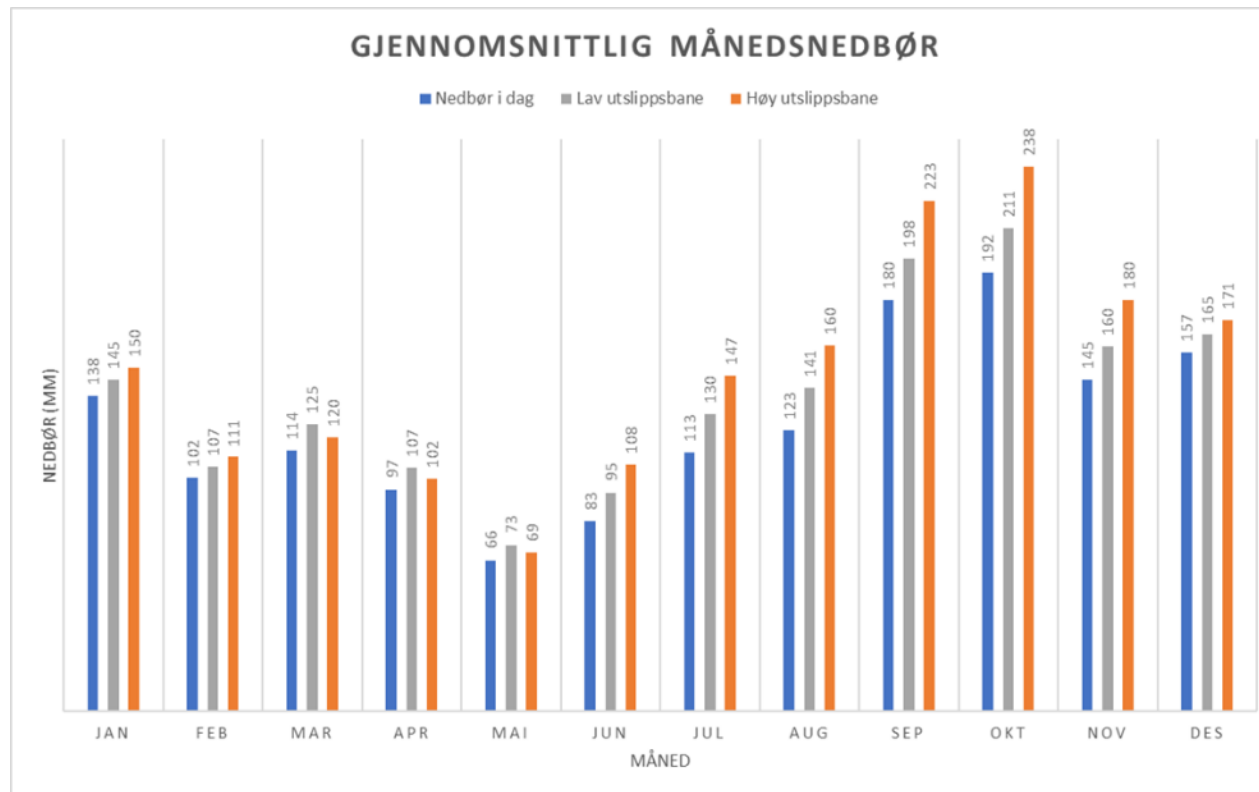
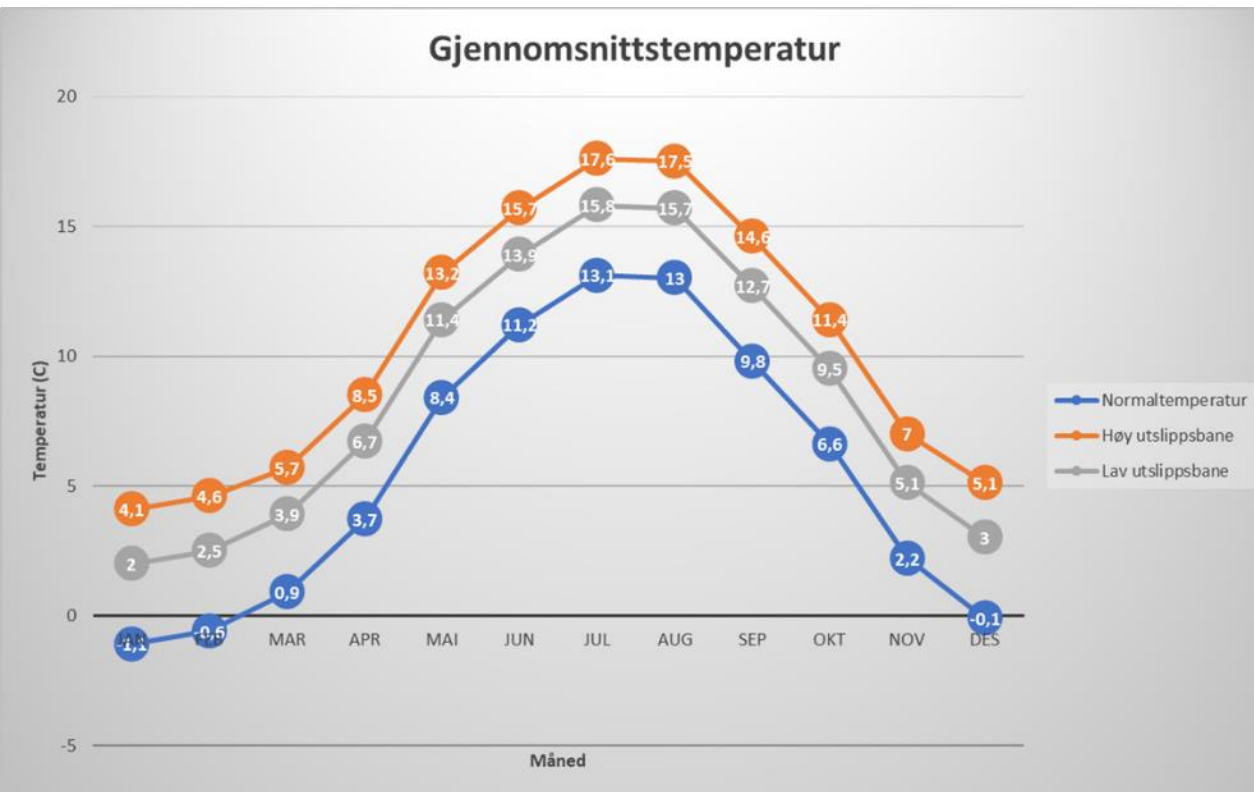

— virker til Nordlands beste

Kilde: <https://klimaservicesenter.no/>

Klimaendringer – temperatur og nedbør Brønnøysund

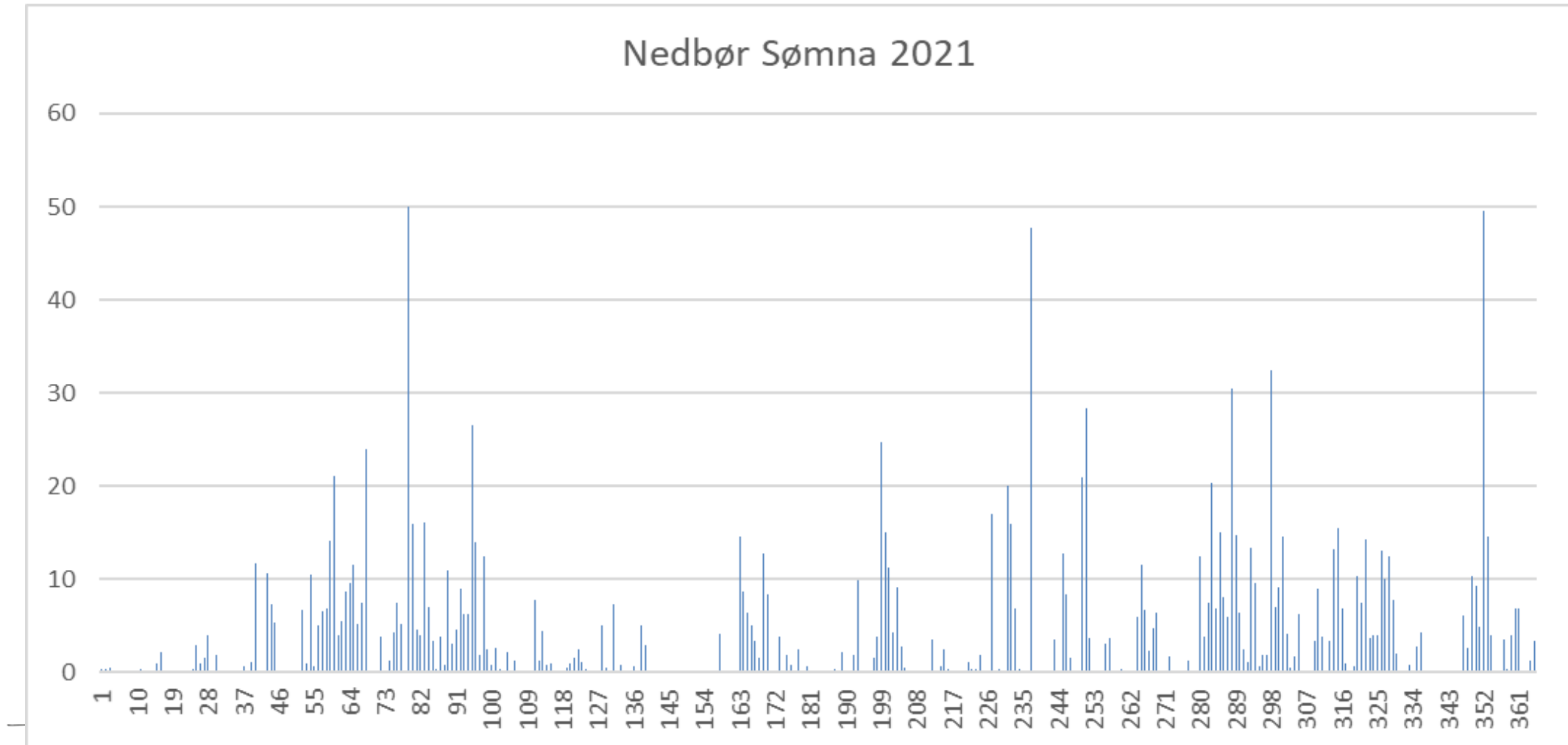

– virker til Nordlands beste

Kilde: <https://www.statsforvalteren.no/Nordland/Samfunnssikkerhet-og-beredskap/klimatilpasning/>

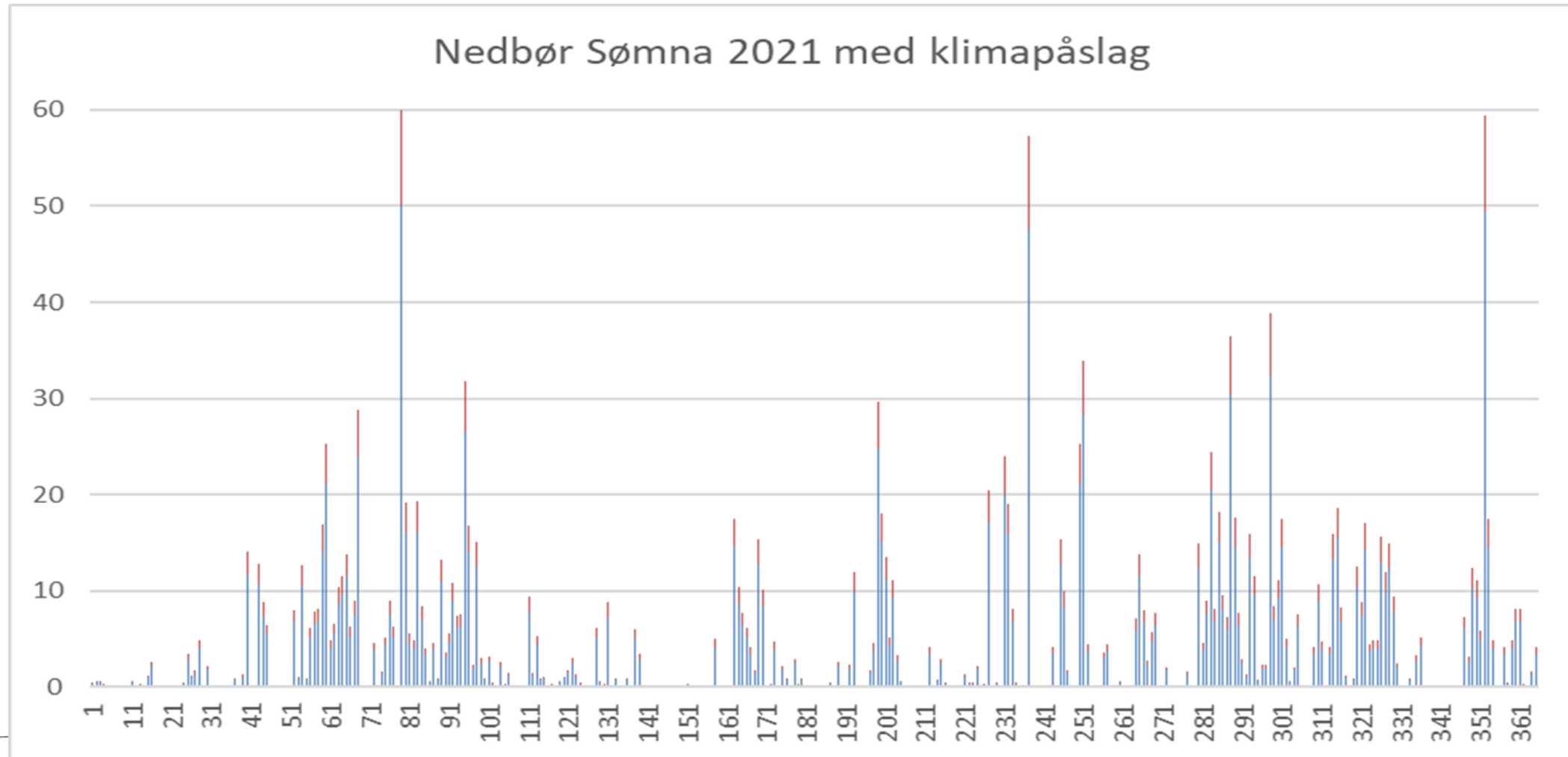

Observert døgnnedbør Sømna 2021

Nedbør Sømna med 20% klimapåslag

Hvilke konsekvenser gir klimaendringene?

SANNSYNLIG ØKNING

Ekstrem nedbør

Det forventes at episoder med kraftig nedbør øker vesentlig både i intensitet og hyppighet. Dette vil også føre til mer overvann

Regnflom

Det forventes flere og større regnflommer, og i mindre bekker og elver må man forvente en økning i flomvannføringen

Jord-, flom- og sørpeskred

Økt fare som følge av økte nedbørmengder

Stormflo

Som følge av havnivåstigning forventes stormflonivået å øke

MULIG SANNSYNLIG ØKNING

Tørke

Til tross for mer sommernedbør, kan høyere temperaturer og økt fordampning gi økt fare for tørke om sommeren

Isgang

Kortere isleggingssesong, hyppigere vinterisganger samt isganger høyere opp i vassdragene enn i dag

Snøskred

Med et varmere og våtere klima vil det oftere regne på snødekt underlag. Dette kan redusere faren for tørrsnøskred og øke faren for våtsnøskred i skredutsatte områder

Kvikkleireskred

Økt erosjon som følge av økt flom i elver og bekker, kan utløse flere kvikkleireskred

SANNSYNLIG UENDRET ELLER MINDRE

Snøsmelteflom

Snøsmelteflommene vil komme stadig tidligere på året og bli mindre mot slutten av århundret

USIKKERT

Sterk vind

Trolig liten endring

Steinsprang og steinskred

Hyppigere episoder med kraftig nedbør vil kunne øke hyppigheten av disse skredtypene, men hovedsaklig for mindre steinspranghendelser

Fjellskred

Det er ikke forventet at klimaendringene vil gi vesentlig økt fare for fjellskred

Kilde: Klimaprofil Nordland:

<https://klimaservicesenter.no/kss/klimaprofiler/nordland>

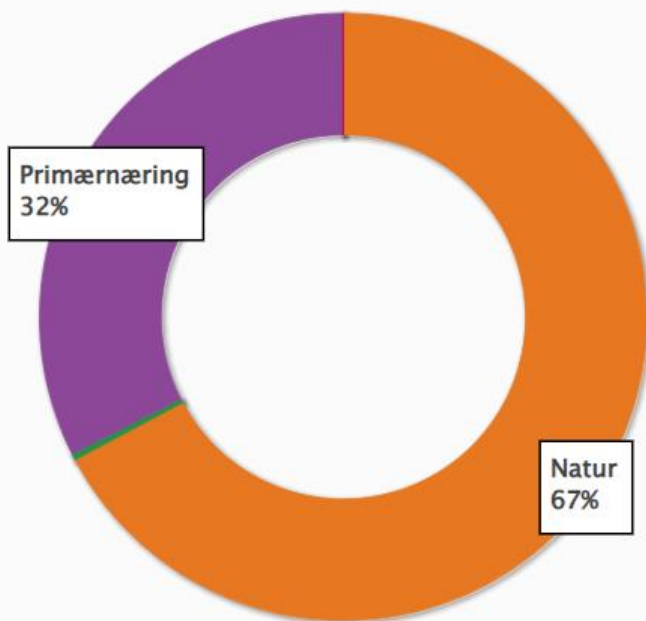
— virker til Nordlands beste

200 års stormflo i 2090 – Beregnet havnivåstigning på 57 cm for Sømna

Areal oversvømt (km²)

5,98

< TILBAKE

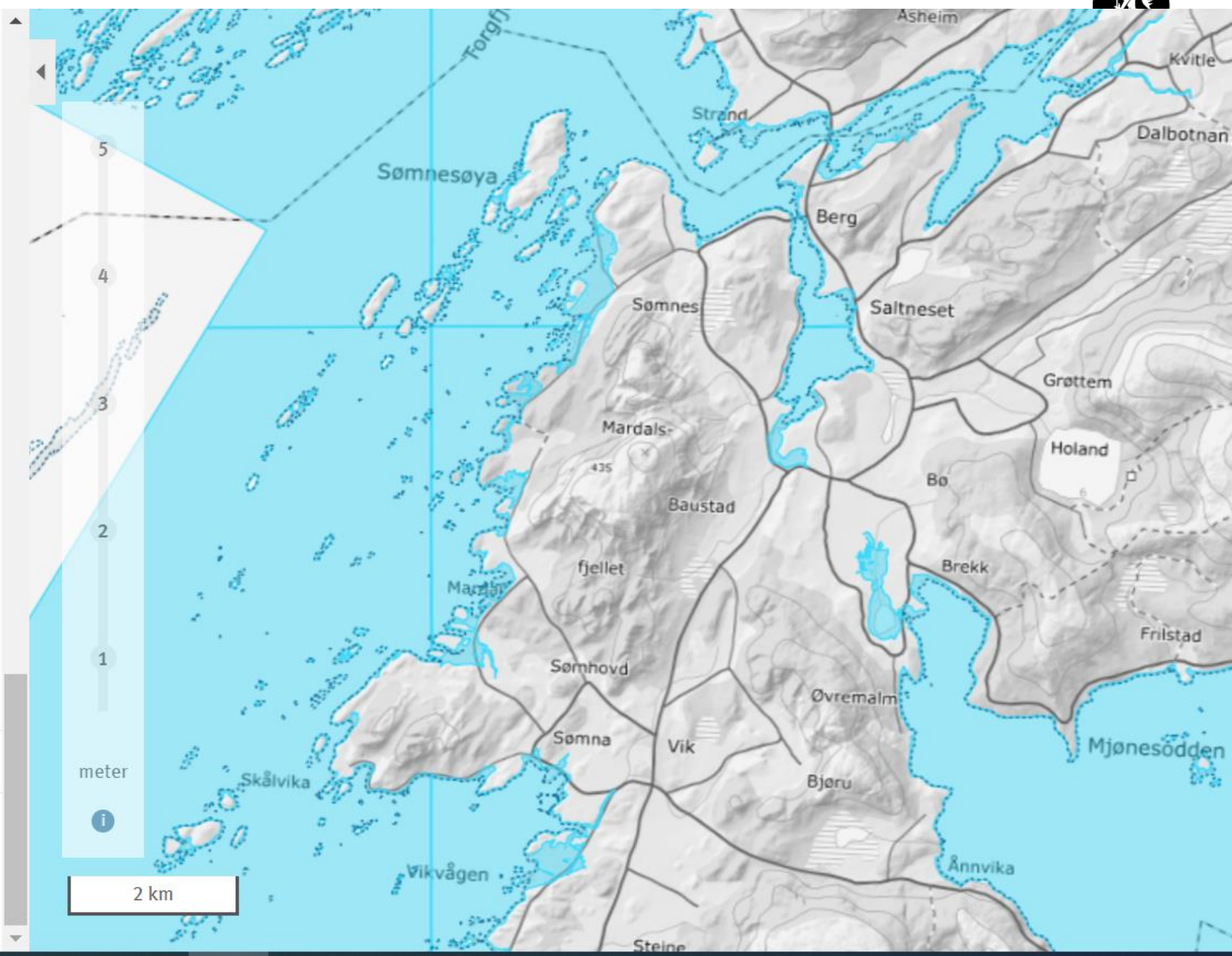

Tilpass kart og se tegnforklaring

Kartverket

Finn GIS-lag for kommunene her

Mulighetene?

- Miljødirektoratet: Klimatilpasning innebærer å forstå konsekvensene av at klimaet endrer seg og iverksette tiltak for å på den ene siden å hindre eller redusere skade, og på den andre siden utnytte mulighetene som endringene kan innebære.

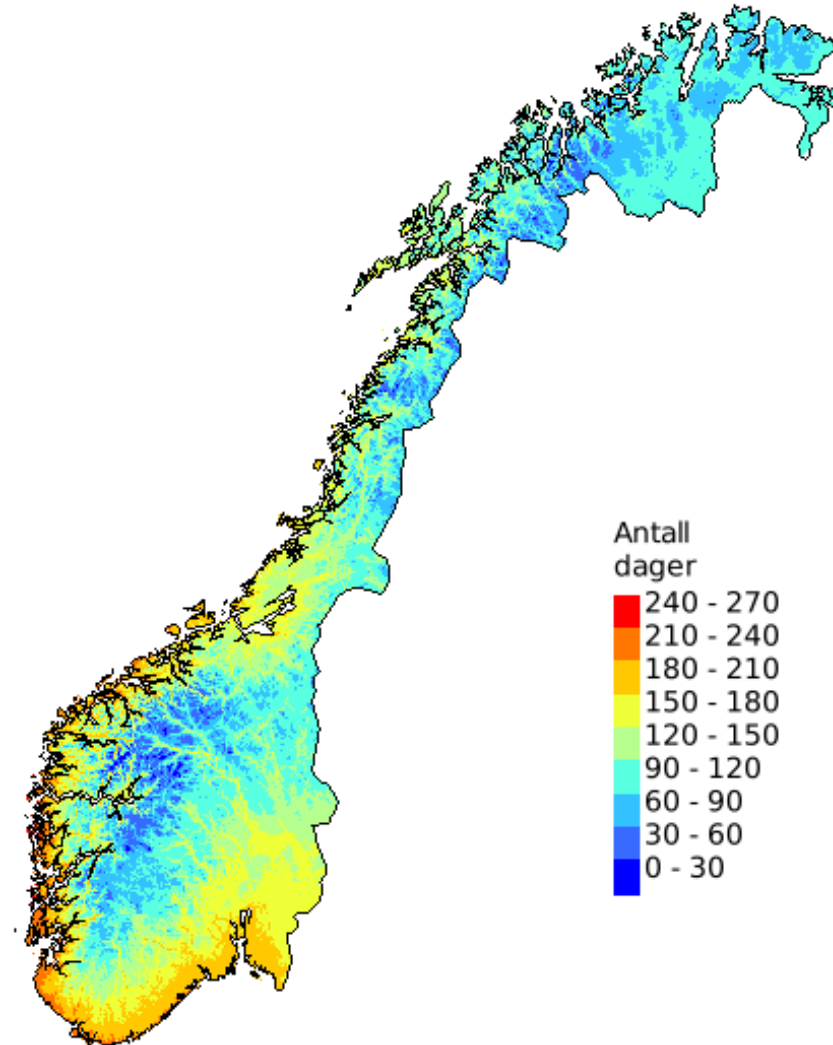
<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/>

- Hva vil det si?

Mulighetene

- Lengre vekstsesong – 1 til 3 mnd.
- Klimaet i på Sør-Helgeland vil ligne på dagens klima på Jæren
- Av beredskapshensyn må vi bruke de arealene vi har til aktivt jordbruk

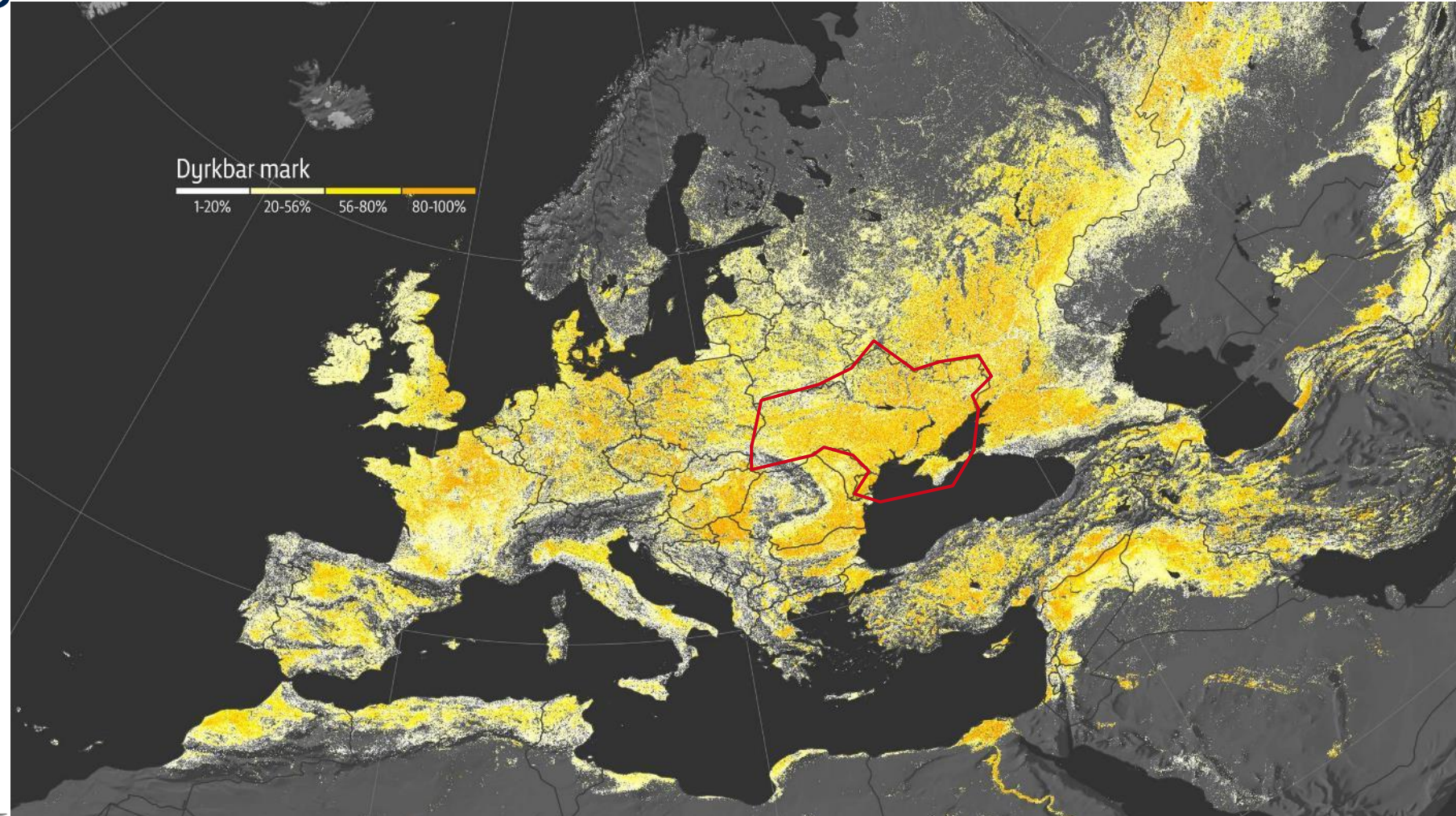

Økning i vekstsesong: Kilde: <https://klimaservicesenter.no/>

Ukrainakrigen

- Kornkrise
- Energikrise
- Gjødelskrise
- Matkrise
- En ny tidsalder

— virker til Nordlands beste

Spørsmål?

— virker til Nordlands beste